

Årsstudium i fransk ved Universitetet i Bergen

Rapport fra ekstern fagfelle: Geir Uvsløkk

År: 2020

1. Bakgrunnsinformasjon

I denne rapporten evalueres årsstudiet i fransk ved Universitetet i Bergen (UiB). Årsstudiet har siden 2019 bestått av følgende seks emner (jf. <https://www.uib.no/studier/ÅRHF-FRAN>):

- Vår: FRAN120: Fransk grammatikk 1 (10 studiepoeng)
- Vår: FRAN121: Fransk grammatikk 2 (10 studiepoeng) (følger kronologisk etter FRAN120)
- Vår: FRAN122: Innføring i fransk litteratur (10 studiepoeng)
- Høst: FRAN123: Fransk litterær analyse (10 studiepoeng)
- Høst: FRAN124: Fransk kulturkunnskap og frankofoni (10 studiepoeng)
- Høst: SEK100: Samanliknande europeiske kulturstudium (10 studiepoeng)

Frem til og med 2018 bestod årsstudiet av følgende fire emner

- FRAN101: Fransk grammatikk 1 (15 studiepoeng)
- FRAN102: Fransk litteratur (15 studiepoeng)
- FRAN103: Fransk kulturkunnskap og oversettelse fransk-norsk (15 studiepoeng)
- FRAN114: Oversettelse norsk-fransk og fonetikk og samfunnskunnskap (med vekt på muntlig fransk)/FRAN115: Fonetikk og samfunnskunnskap (15 studiepoeng)

Jeg har hatt samtaler med Sonia Cecilia Lagerwall (fagkoordinator for fransk), Margery Vibe Skagen (FRAN122, FRAN123), Øyvind Gjerstad (FRAN120, FRAN121) og Sébastien Liautaud (FRAN122, FRAN123, FRAN124), samt to studentrepresentanter som har fulgt undervisningen i perioden etter 2019. Jeg vurderer perioden 2015-2020, med særlig fokus på de to siste årene, basert på samtalene nevnt ovenfor, informasjon fra UiBs nettsider, ekstern rapport fra 2013 (Gundersen & Helland), rapporter fra de enkelte emner (med informasjon om gjennomføring og karakterfordeling), egenverdinger fra emneansvarlige (2019 og 2020), en gjennomgang av ERASMUS-utvekslingsavtaler (vår 2020), tall for studentutvekslingen med l'Université de Caen og l'Université du Québec à Montréal (UQAM), rapporter fra utvekslingsoppholdet ved UQAM (knyttet til emnet FRANPRAX), informasjon om vurderingsordninger og sensorordninger for emnene FRAN120, FRAN121, FRAN122, FRAN123, FRAN124 og SEK100, samt stikkprøver fra eksamen for emnene FRAN121 og FRAN122.

2. Evaluering av studieprogrammet

Læringsutbyttebeskrivelsen på studieprogramnivå, slik den fremstår under overskriften «Kva lærer eg?» på nettsiden <https://www.uib.no/studier/ÅRHF-FRAN>, er kort og konsis om det aller

mest sentrale. Her understrekes det også at studentene skal lære «å bruke språket til kritisk refleksjon, ut over det reint kommunikative». Det er etter min mening forbilledlig at man allerede i denne kortversjonen insisterer på dette viktige aspektet ved språklæring. Fra denne nettsiden kan man klikke seg videre til en «[f]ull liste med læringsutbytte», der man får mer detaljerte beskrivelser om studentenes forventede kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse etter endt årsstudium. Denne kombinasjonen av en kort oversikt og en mer utfyllende liste gjør informasjonen som gis både tydelig og dekkende.

Endringen som ble gjennomført i 2019 gjør, etter min mening, at det for studentene umiddelbart er enkelt å forstå hva man skal jobbe med i de forskjellige emnene. Emnet SEK100 gir et europeisk perspektiv som kan bidra til å sette kunnskapen om fransk og franskspråklige kulturer inn i en større sammenheng. Endringen fra 2019 kan i tillegg sees som en konstruktiv reaksjon på en kommentar fra forrige eksterne evaluering (Gundersen & Helland 2013), der det ble satt spørsmålstegn ved «en utstrakt bruk av emner som kombinerer to eller flere disipliner». Denne nye strukturen, med emner fra tydelig avgrensede disipliner som sammen utgjør årsstudiet, gir programmet en god faglig sammenheng, og innhold og oppbygning virker å være godt tilpasset læringsutbyttet.

I mine samtaler med de fire ansatte, Lagerwall, Vibe Skagen, Gjerstad og Liautaud, fikk jeg vite at denne prosessen var et resultat både av et ønske i fagseksjonen, og diskusjoner som hadde pågått der i flere år, og av fakultetets prosjekt «HF 2018» (<https://www.uib.no/hf/2018>). De ansatte fortelle at prosessen i seg selv hadde vært enkel å gjennomføre, og at det var intern enighet om hvordan den skulle gjennomføres, men at deler av implementeringen hadde vært mer krevende. Særlig har innføringen av fellesemnet SEK100 vært kompleks. Emnet involverer flere aktører fra forskjellige fagsektorer, og er fremdeles under utvikling. Det har også vært viktig for de ansatte at en slik tverrspråklig satsning ikke går på bekostning av fokuset på det enkelte fremmedspråket. Jeg synes det er en god løsning å ivareta dette litt større europeiske perspektivet gjennom ett enkelt emne, mens de resterende konsentrerer seg om det franskspråklige.

De ansatte fortalte meg også at de i arbeidet med omorganisering måtte nedprioritere temaene historie og oversettelse i årsstudiet. Historiebiten ivaretas delvis ved at fransk historie inngår i innføringsemnet FRAN100. Man kunne også tenke seg å innarbeide et historisk perspektiv i FRAN124, men det er mulig at det emnet da blir for bredt. Oversettelsen er delvis videreført i emnene FRAN120 og FRAN121, der oversettelse inngår som et kontrastivt perspektiv i grammatikkundervisningen. Under våre samtaler foreslo Gjerstad at man eventuelt også kunne tenke seg et større fokus på oversettelse mot slutten av grammatikkemnene, gjennom arbeid med oversettelse av litt lengre tekster. Dette kan være en god løsning, så lenge det ikke går på bekostning av for mye av grammatikkundervisningen. Lagerwall og Liautaud fortalte meg også om en satsning som startet inneværende semester (vår 2021), med digital undervisning i tillegg til den ordinære undervisningen (med emnekoder FRAN620, FRAN621, osv.). Dette innebærer også en annerledes pedagogisk tilnærming til undervisningen. Det vil være spennende å høre mer om hvordan denne ordningen utvikler seg.

Studieprogrammet har gode og varierte ordninger for internasjonalisering og studentutveksling. Det finnes ERASMUS-utvekslingsavtaler med ti franske universiteter, med både innreisende og utreisende studenter. Ved to av disse har det ikke vært noen utreisende studenter, og de foreslås derfor i gjennomgangen av utvekslingsavtaler fra våren 2020 å avpubliseres for utreisende. Dette virker som et godt tiltak. De åtte franske universitetene med utreisende studenter fra UiB er godt spredt over landet, og UiB gir dermed et variert tilbud til studenter som ønsker å reise til Frankrike på utveksling. Særlig Sorbonne og Paul Valéry (i Montpellier) har vært populære blant UiBs utreisende studenter. UiB har også en egen utvekslingsavtale med Universitetet i Caen, et 7-ukers opphold integrert i et spesifikt emne i årsstudiet (i dagens ordning: FRAN124). Antallet studenter som benytter seg av dette tilbudet har siden 2015 vært mellom 5 og 7, unntatt i 2017, da hele 15 studenter reiste ut. I tillegg er det en utvekslingsavtale med l'Université du Québec à Montréal (UQAM) der det siden 2016 har vært 7 utreisende studenter. Disse studentene gjennomfører også et praksisemne (FRANPRAX), og har skrevet rapporter om hva slags praksisarbeid de hadde. Studentene har blant annet jobbet i forlag, i teater, på kulturelle festivaler og som vitenskapelige assistenter ved UQAM. De opplevde praksiserfaringen som berikende og nyttig.

Antallet studenter varierer noe fra emne til emne, men det totale antallet virker å ha vært relativt stabilt siden 2015. Det mest populære emnet har vært FRAN101/FRAN120, med, i 2017, 29 studenter som gikk opp til eksamen. I statistikken fra de nye emnene varierer studenttallet fra 10 til 20 (med unntak av SEK100 for 2020, med kun to studenter – men dette er sannsynligvis en konsekvens av den pågående pandemien, ettersom emnet var langt mer populært i 2019, med 20 kandidater som gikk opp til eksamen), og dette virker for meg å være solide tall. Gjennomføringen er god, med relativt lav strykeprosent.

De to studentene jeg snakket med, som begge hadde fulgt emner etter omstruktureringen, syntes årsstudiet som helhet hadde en tydelig sammenheng, at FRAN121 naturlig fulgte FRAN120, og FRAN123 naturlig fulgte FRAN122. Det var også tydelig for dem hva de skulle jobbe med i de forskjellige emnene, unntatt til en viss grad i FRAN124, der de begge hadde vært litt usikre på hva begrepet «frankofoni» innebar. De presiserte at de raskt forstod det så snart undervisningen kom i gang, men foreslo å eventuelt endre emnenavnet for å unngå frankofoni-begrepet, og heller bruke uttrykk som «den franskspråklige verden», «franskspråklig kultur i og utenfor Frankrike», «fransk i verden», osv. For min del er dette emnenavnet svært tydelig, men det er interessant å merke seg at det ikke er tilfelle for alle studenter.

Studieprogrammets undervisnings- og vurderingsformer kommenteres nærmere nedenfor.

Strukturendringen som ble foretatt i 2019 virker logisk og gjennomtenkt og gir et mer tydelig bilde av årsstudiet som helhet, studentantallet er relativt stabilt, og jeg har p.t. ikke noen forslag til ytterligere tiltak på programnivå for å bedre studieopplegg og gjennomføring. Man bør uansett la denne nye ordningen vare ved et par år før den evalueres på nytt.

3. Evaluering av emner

Jeg evaluerer her emnene som utgjør årsstudiet nå: FRAN120, FRAN121, FRAN122, FRAN123, FRAN124 og SEK100. Da det vil være repetitivt og kreve mye ekstra plass å evaluere dem hver for seg, ser jeg dem hovedsakelig samlet, og kommenterer eventuelt spesifikke aspekter ved det ene eller det andre emnet der det er relevant.

Læringsutbyttet for de seks emnene er gjennomgående delt opp i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og inneholder både generelle og konkrete mål som alle virker relevante. Målene er også progressive der det er naturlig (for eksempel fra FRAN120 til FRAN121 og i noen grad fra FRAN122 til FRAN123). Ettersom det som nevnt over er et uttalt samlende mål at studentene skal lære «å bruke språket til kritisk refleksjon, ut over det reint kommunikative», burde imidlertid dette også tydelig inngå som ferdighet i de enkelte emnene, eller i alle fall i noen av dem. Bortsett fra dette, er emnenes forventede læringsutbytte dekkende og tydelig.

Pensum på nettsidene er oppdatert til nåværende semester. Jeg vet ikke hva det har vært tidligere semestre. For FRAN123, FRAN124 og SEK100 har jeg dermed ikke tilgang til pensum via nettsidene. Pensum på FRAN120 og FRAN121 (V21) er referanseverket *Ny fransk grammatikk* (Helland, 2006); på FRAN122 (V21) et utvalg tekster av ulike sjangre (essays, dikt, sanger, noveller, skuespill, korte romaner/prosatekster) som kjernelitteratur, samt to franske litteraturhistorier som tilleggslitteratur. For FRAN120, FRAN121 og FRAN122 virker pensuminnhold og mengde tilfredsstillende. Spesifikt angående FRAN122: Utvalget av ulike, relativt korte tekster våren 2021 er både variert og spennende. Jeg vet som nevnt ikke hva som er på pensum på FRAN123, men ettersom Gaël Faye's musikkalbum *Pili pili sur un croissant au beurre* er på pensum på FRAN122, ville det være en fin og logisk fortsettelse at hans roman *Petit pays* analyseres i FRAN123. Liautaud fortalte meg at den foreløpig ikke er på pensum i det emnet, men at han bruker utdrag fra denne romanen allerede i FRAN122, selv om hovedfokuset er på sangene – eller diktene – til Faye, som er av svært høy litterær kvalitet.

Følgende arbeidskrav gjelder for de seks emnene:

- FRAN120: Fransk grammatikk 1. Undervisning: 3 timer i uken i 8 uker (i praksis endret til flere timer i uken over 5 uker), 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: to obligatoriske øvingsoppgaver; eksamen: 5 timers skriftlig eksamen hjemme (tidligere skoleeksamen)
- FRAN121: Fransk grammatikk 2. Undervisning: 3 timer i uken i 8 uker (i praksis endret til flere timer i uken over 5 uker), 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: to obligatoriske øvingsoppgaver; eksamen: 5 timers skriftlig eksamen hjemme (tidligere skoleeksamen)
- FRAN122: Innføring i fransk litteratur. Undervisning: 3 timer i uken i 10 uker, 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: 10-15 minutters muntlig presentasjon; eksamen: en ukes skriftlig hjemmeeksamen på fransk (1500 ord)
- FRAN123: Fransk litterær analyse. Undervisning: 4-6 timer i uken i 8 uker, 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: obligatorisk øvingsoppgave på fransk (ca. 1000 ord); eksamen: 5 timers skriftlig eksamen hjemme (tidligere skoleeksamen)

- FRAN124: Fransk kulturkunnskap og frankofoni. Undervisning: 7 uker i Caen eller 24 forelesningstimer + 12 timer muntlige øvinger og konversasjon, 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: skriftlig arbeid på ca. 1000 ord i fransk kulturkunnskap eller frankofoni, muntlig framføring på om lag fem minutt i den disiplinen man ikke leverer skriftlig oppgave i; eksamen: muntlig eksamen på fransk i fransk kulturkunnskap og frankofoni på ca. 30 minutter
- SEK100: Samanliknande europeiske kulturstudium. Undervisning: 2 timer i uken i 8 uker, 70% tilstedeværelse; eksamen: sju dagers hjemmeeksamen på ca. 2500 ord (norsk)

Total arbeidsmengde for studentene virker stort sett å være passe, det er en god variasjon med både muntlige og skriftlige vurderinger, og undervisnings- og vurderingsformer bidrar på en hensiktsmessig måte til at studentene oppnår læringsutbyttet og virker dekkende for å måle det. Eneste aber: en ukes skriftlig hjemmeeksamen på 1500 ord på fransk for førstesemesterstudenter (FRAN122) kan imidlertid være litt for omfattende, og man kan risikere at det blir vanskelig å vurdere hvilke kunnskaper studentene har tilegnet seg dersom de språklige ferdighetene ikke er gode nok. En mulig løsning kan være å gjøre om dette til en mappeeksamen, der den muntlige presentasjonen også inngår i karaktergrunnlaget. På den andre siden er mappeeksamen mer ressurskrevende, og både de ansatte og studentene jeg snakket med opplevde eksamen i dette emnet som velfungerende.

Emnenes gjennomføringsprosent virker god. Jeg har ikke noe sammenlikningsgrunnlag med andre fagområder ved HF/UiB, så jeg kan ikke uttale meg om hvorvidt den er høy eller lav i forhold til snitt ved HF/UiB, men av antallet påmeldte studenter er det, avhengig av emne, og delvis etter mine egne utregninger, mellom 80 % (høyest, FRAN123, 2019) og 47% (lavest, FRAN124, 2020 – dette er betraktelig lavere enn tidligere år og andre emner, og jeg vil derfor anta at det har sammenheng med pandemien) som har møtt til eksamen. Dette er imidlertid tall det er vanskelig å forholde seg til, fordi man ikke vet hvor mange av de påmeldte studentene som faktisk hadde som intensjon å gå opp til eksamen. Som nevnt, kan pandemien også ha hatt innflytelse på disse tallene i 2020. Strykprosenten ved alle emnene er lav, mellom 0% og 14%.

I egenvurderingene fra emneansvarlige, som også nevner midtveisevalueringer fra studentene, kom det blant annet frem at studentene stort sett var fornøyde med undervisningen i emnene, men det var også mye annen interessant informasjon i disse rapportene. Av de mest relevante vil jeg trekke frem (1) bruken av gjesteforelesere i FRAN122, som virker å ha vært en stor suksess; (2) utfordringene knyttet til pandemien i 2020, der det blir tydelig at emneansvarlige har gjort en stor innsats for å tilpasse undervisningen og undervisningsformene slik at man mistet så få studenter som mulig og fikk gitt dem et fullverdig tilbud; (3) det pågående arbeidet med det tverrfaglige emnet SEK100, der det reflekteres aktivt rundt hvordan dette emnet kan bli så nyttig som mulig for studentene fra de forskjellige språkfagene (se også informasjon om dette under 2. Evaluering av studieprogrammet).

De to studentene jeg snakket med bekreftet at de var svært fornøyde med undervisningen i de forskjellige emnene. De hadde hørt fra andre studenter at undervisningen i FRAN120 og

FRAN121 kunne oppleves som for teoretisk, at det kunne oppleves som mer krevende enn det de anbefalte forkunnskapene skulle tilsi, og at flere kunne tenke seg et større fokus på praktisk fransk også i disse emnene. Selv var de imidlertid veldig glade for dette teoretiske perspektivet, og syntes de fikk øve seg på å snakke, lese og skrive fransk i emnene FRAN122, FRAN123 og FRAN124. De var også veldig fornøyd med hvordan litteraturpensumet blandet franske litterære klassikere og nyere litteratur, og opplevde pensum som givende og spennende. De syntes videre at pensum på de forskjellige emnene var passe, kanskje bortsett fra FRAN123, der de opplevde pensum som litt omfattende. For å gjøre det enklere for studentene å komme seg gjennom pensum, foreslo de opprettelse av tydelige leselister i disse emnene, der det ble gjort klart hva man burde lese til hvilket tidspunkt.

Jeg ser ikke noe behov for å sette i gang store tiltak for å bedre undervisningsformer, vurderingsformer eller gjennomføringsprosent. Enkelte detaljer nevnt ovenfor (evne til å bruke språket til kritisk refleksjon inn som læringsutbytte i alle eller enkelte av emnene; eventuelt opprette leselister med tidspunkter for når man bør lese de enkelte tekstene) kan imidlertid vurderes videre av fagmiljøet. Ettersom den strukturelle omleggingen av årsstudiet er såpass ny, kan man også avvente situasjonen noe.

4. Evaluering av vurderingsordninger

Informasjonen som gis om vurderingsordningene på emnesidene er tydelig, og vurderingsformene i de forskjellige emnene er varierte og virker hensiktsmessig sammensatt for å kunne oppnå studieprogrammets samlede læringsutbytte (se også ovenfor, under punkt 3).

Jeg har fått tilsendt sensorveiledninger for seks emner: FRAN120, FRAN121, FRAN122, FRAN123, FRAN124 og SEK100. Nedenfor følger først en kort presentasjon av relevant innhold i hver sensorveiledning (i kulepunkter), deretter refleksjoner rundt innholdet:

- FRAN120 (V19): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen, og om hvordan undervisningen har foregått; detaljert sensorveiledning med krav til hver enkelt oppgave.
- FRAN121 (V20): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen, og om hvordan undervisningen har foregått; detaljerte forventninger til besvarelser for hver enkelt oppgave, med refleksjoner om hva studentene eventuelt kan svare og hvor mange poeng de får for forskjellige aspekter, samt avslutningsvis hvor mange poeng som må til for å få karakteren A, B, C, osv., på besvarelsen som helhet.
- FRAN122 (V20): informasjon om forventet læringsutbytte (tilsvarer kulepunktene under «ferdigheter» fra emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått og om hvor mye tid som har blitt brukt på de forskjellige typene tekster; minstekrav for karakteren E

- FRAN123 (H19): informasjon om forventet læringsutbytte (omtrent det samme som på emnesiden) og om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen; presentasjon av de gitte oppgavene
- FRAN124 (H20): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen og om hvor mye tid som har blitt brukt på henholdsvis kulturkunnskap og frankofoni; minstekrav for karakteren E
- SEK100 (H19): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva det har vært fokus på dette spesifikke semesteret; presentasjon av de gitte oppgavene med lengdekrav; informasjon om hvordan sensur skal foregå, men ikke om hvilke kriterier som legges til grunn

Av disse fire sensorveiledningene er FRAN120 og FRAN121 ganske komplette og absolutt faglig betryggende, mens FRAN123 og SEK100 er noe mangelfulle. FRAN122 og FRAN124 er midt imellom, med nødvendig minimumsinformasjon, men ikke mye mer. I FRAN120 og FRAN121 kan man eventuelt presisere noe om forventet læringsutbytte utover det som står på emnesidene, men dette er ikke absolutt nødvendig. I FRAN122, burde informasjonen om forventet læringsutbytte også inneholde noe om kunnskaper (selv om dette også kan finnes på emnesiden), informasjonen om hvordan undervisningen har blitt gjennomført kunne ha vært litt mer utfyllende, og man kunne også tenke seg litt informasjon om krav for karakterene A og C (selv om dette ikke er oppført som obligatorisk). De to siste punktene gjelder også FRAN124. I FRAN123 kan det eventuelt opplyses noe om hvordan undervisningen har foregått (om det har vært spesielt fokus på tekstlesing, litteraturhistorie, osv.). Dette er imidlertid ikke særlig problematisk. Det som derimot er noe problematisk, er at feltet «forventning til besvarelsene» er tomt. Her burde det være informasjon om hva som forventes av studentenes besvarelse, og omtrent hvilken karakter forskjellige prestasjoner vil tilsvare, eventuelt, litt enklere, hva som vil vektlegges (grad av klarhet/struktur i fremstillingen, grad av presisjon i språk og analyser, grad av kjennskap til språklige virkemidler, osv.). Det samme gjelder SEK100. Her er ikke feltet «forventning til besvarelsene» tomt, men det inneholder kun informasjon om hvordan sensuren vil gjennomføres i praksis, ikke, slik det etterlyses i skjemaet, hvilke forventninger sensor skal ha til besvarelsene. Her kan dette også settes opp enten detaljert, med tydelige krav til forskjellige karakterer (eventuelt bare A, C og E), eller mer generelt, med informasjon om hva som vil vektlegges. En sensorveiledning bør inneholde mer enn kun forventet læringsutbytte.

Jeg har fått tilsendt alle leverte eksamensoppgaver i emnene FRAN121 (12) og FRAN122 (10) fra våren 2019. Av disse har jeg sett nærmere på fire eksamensoppgaver (med karakterene A, C, E og F) fra FRAN122 for å få et inntrykk av nivået og om karaktersettingen tilsvare kriteriene i sensorveiledningen og nivået slik jeg kjenner det fra min egen erfaring som intern sensor ved UiO og ekstern sensor ved UiB, NTNU, UiT og UiA. Jeg vil presisere at min erfaring skriver seg fra sensorarbeid innen litteratur og områdekunnskap, ikke språk, og at jeg derfor ikke har sett nærmere på besvarelsene i FRAN121.

I FRAN122 har jeg lest kandidat 112 (A), 103 (C), 113 (E) og 127 (F). Sensorveiledningen (OBS! sensorveiledningen er for vår 2020, besvarelsene fra 2019, men ettersom det er en generell

sensorveiledning – med unntak fra informasjon om oppgavene – forholder jeg meg likevel til den) gir kun konkrete minimumskrav for karakteren E, men basert på min erfaring er kandidat 112 absolutt en klar A. Både språklig, strukturelt og analytisk sett holder den et svært høyt nivå. Kandidat 103 (C) er derimot en besvarelse det er mer komplekst å vurdere. Den inneholder flere språkfeil og har en del strukturelle svakheter, men innholdsmessig holder den et ganske godt nivå. Jeg vil si meg enig i at det samlet sett kan være en C, men det kan hende kandidaten kan mer enn hen får vist i denne besvarelsen. Dersom eksamensordningen hadde vært mappeeksamen (som nevnt ovenfor), kunne kanskje den muntlige presentasjonen ha trukket karakteren opp – eller ned, det vet man jo ikke, men vurderingsgrunnlaget ville i alle tilfeller ha vært noe bredere. Besvarelsen til kandidat 113 (E) er preget av en rekke grunnleggende språkfeil, men teksten er hovedsakelig forståelig, kandidaten har forstått og svart på oppgaven, og besvarelsen kan derfor sies å tilfredsstille minimumskravene til karakteren E (men ikke mer) som nevnt i sensorveiledningen. Man kunne ha diskutert nærmere om hvorvidt de svært mange alvorlige språkfeilene gjør at kandidaten kanskje burde ha fått karakteren F, men i henhold til sensorveiledningen er altså E riktig karakter. Besvarelsen til kandidat 127 er en klar F. Den inneholder svært mange alvorlige språkfeil, svarer i liten grad på oppgaven, og er for kort. Den tilfredsstiller altså ikke minimumskravene til karakteren E.

Hele karakterskalaen er brukt på begge emner. I FRAN121 er det to A, to B, to C, to D, to E og to F. I FRAN122 er det to A, to B, to C, to D, en E og en F. Ut fra statistikk og stikkprøver ser man at nivået på prestasjonene i emnet er varierende, men at det er flere svært gode besvarelser (to A og to B i hvert emne). Vurdering og karaktersetting i emnet FRAN122 er etter mitt syn satt på et riktig nivå i forhold til tilsvarende studier.

De to sensorveiledningene jeg har lest som jeg ikke fant tilfredsstillende, er fra høsten 2019. Det kan hende manglene jeg påpeker ovenfor er utbedret for høsten 2020. Hvis det ikke er tilfelle, burde fagmiljøet i fellesskap arbeide mer med sensorveiledningene for FRAN123 og SEK100, slik at de inneholder tydeligere forventninger til besvarelsene.

5. Oppsummering

Alt i alt virker årsstudiet i fransk ved UiB meget solid. Omstruktureringen i 2019 har gjort det svært tydelig hva studentene skal arbeide med i de forskjellige emnene og hvordan dette henger sammen. Viktige områder er tydelig dekket, og ikke bare innen fransk, men også innen europeisk kulturhistorie generelt. Læringsutbyttet både for årsstudiet som helhet og for hvert enkelt emne er tydelig gjort rede for på nettsidene, arbeidsmengden virker passende, gjennomføringen er stabil, tilbudene om studentutveksling er varierte og virker nyttige for studentene som benytter seg av dem. Jeg har foreslått enkelte små tiltak. Det viktigste er å gå grundig gjennom enkelte sensorveiledninger.

Angående rollen og oppgavene som ekstern fagfelle, har det dessverre tatt litt tid for meg å komme i gang med arbeidet, grunnet store arbeidsoppgaver på eget arbeidssted. Jeg har imidlertid hele tiden fått relevant informasjon fra fagkoordinator, og – når jeg først kom i gang

med arbeidet – raskt svar når jeg har bedt om tilleggsopplysninger. Malen for rapporten har vært til stor hjelp for å organisere gjennomgangen av det relativt omfattende materialet jeg har fått tilsendt og innhentet.

Ettersom årsstudiet relativt nylig har gjennomgått en omstrukturering, burde det evalueres på nytt om noen år, for å se om denne omstruktureringen har hatt noen synlige virkninger på litt lenger sikt. Det vil da også være interessant å se nærmere på de nye digitale variantene av de forskjellige emnene.

Oslo, 18.3.2021

Geir Uvsløkk
Førsteamanuensis i fransk litteratur og områdekunnskap
Universitetet i Oslo

Ekstern fagfelles årsrapport 2020

Introduksjon

Som nyoppnevnt ekstern fagfelle for russiskfaget ved UiB er jeg i 2020 bedt om å evaluere emnene RUS-100, RUS-120 og RUS-121. Innledningsvis vil jeg benytte anledningen til å si at de tre emnene umiddelbart gir et meget godt inntrykk, faglig så vel som formelt, og at det har vært en hyggelig oppgave å gå gjennom det fremlagte materialet. Som kjent innebar smittevernrestriksjonene dette året omlegginger i eksamensform på en rekke emner. Siden eksamensresultatene for høstsemesteret ikke har vært tilgjengelig ved utferdigelse av rapporten, vil eksamensgjennomføringen i Covid-året 2020 kort kommenteres (om mulig samlet) i neste års rapport.

1. Evaluering av RUS-100 Grunnkurs i skriftlig og muntlig russisk (høst, 10 stp)

Emnet framstår ut fra det forelagte materialet som utførlig og ryddig presentert i emnebeskrivelsen og som hensiktsmessig oppbygd mht. arbeidskrav og læreverk. Jeg har hatt tilgang til eksamensoppgavene for studieårene 2019 og 2020, og eksamensresultater (men ikke eksamensbesvarelser) for 2018 og 2019. På grunn av smittevernrestriksjonene ble eksamen i 2020 gjennomført som hjemmeeksamen.

Russisk er et krevende språk å lære og utfordringene til et emne som dette er mange. Ikke minst krever språkinnlæring opptrening av praktiske ferdigheter og en tettere oppfølging av studentene, og er derfor langt mer ressurskrevende enn et gjengs lesefag. Standardmål for tilgjengelige undervisnings- og eksamensressurser tar i liten grad hensyn til dette. Optimalt sett burde studentene på eksamen prøves både i muntlige og skriftlige ferdigheter. Fagmiljøet gjør her meget god bruk av tilgjengelige ressurser og bruker arbeidskrav målrettet for å prøve teoretiske, muntlige og skriftlige ferdigheter i løpet av semesteret, stimulere til aktiv læring, samt sikre kontinuitet i oppmøte. Nye digitale prøver er innført som et verdifullt supplement og egenvurderingen (2019) beskriver disse som et vellykket tiltak. Eksamensoppgavene er vel tilrettelagte og reflekterer pensum godt. Arbeidsmengden samsvarer godt med tilgjengelig tid.

Karaktergjennomsnittet er høyt og strykprosenten lav. Emnet velges vanligvis av et antall morsmålsbrukere som ønsker å formalisere sine russiskkunnskaper. Det er derfor naturlig at karkternivået tenderer til å ligge noe over gjennomsnittet: 2018 – 2A, 4B, 2C, 3D, 1E, 1F; 2019 – 6A, 8B, 6C, 2D, 2E, 3F. Emneevalueringen (2019) viser at studentene i overveldende grad er fornøyde med emnet og måten det gjennomføres på, selv om det er arbeidskrevende. Studentevalueringen viser også at fagmiljøet har funnet gode løsninger på ansvarsfordelingen mellom underviserne på emnet, et problem som ble tatt opp i forbindelse med forrige evaluering (2015).

Egenvurderingen for emnet (2019) tar opp to viktige tema. Det første gjelder fritak fra obligatorisk oppmøte. Her deler UiT og UiB den erfaringen at et fåtall oppnår gode resultater, mens et stor antall faller fra eller har problemer med å fullføre emnet på egenhånd. Etter mitt syn er fritak fra obligatorisk oppmøte lite produktivt på praktisk anlagte språkemner. Ved UiT har fagmiljøet kommet fram til en løsning der fritak kun er mulig på visse emner som egner seg til selvstudium. Vi har også en praksis der de som ikke fullfører et emne med

undervisningsfritak første gang, ikke gis fritak igjen. Jeg drøfter gjerne praksisen med fagmiljøet ved anledning.

Det andre temaet er såkalte "spøkelsesstudenter", i fagmiljøet på russisk gjerne referert til som "døde sjeler". Dette er et generelt problem av prinsipiell art som burde tas opp på nasjonalt nivå. Studenter som melder seg opp i emner for så å unnlate å møte opp (ofte melder de seg ikke engang av eksamen) er en belastning, spesielt for små og krevende fag som russisk. Fenomenet later til å øke i omfang og rammer særlig begynnerkurs som dette. For at disse døde sjelene (som aldri reelt blir våre studenter) ikke skal regnes som frafall, blir de fagansvarlige nødt til å dokumentere disse og føre lister over dem. Imidlertid har hverken institutt-, fakultets-, eller universitetsnivå fått på plass rutiner for å tallfeste og rapportere problemet. Det er ikke uvanlig at de samme navnene på slike døde sjeler går igjen på flere emner over flere semestre.

2. Evaluering av RUS-120 Russisk språk I (vår, 20 stp)

Emnet er nytt fra 2019 (omlegging fra 15-20 stp, den russiske språkdelen fra RUS-121 overført til RUS-120). Emnet samsvarer i størrelse og omfang med RUS-1001 ved UiT som har 4 dobbelttimer/uke i 13 uker. Med to bolker á fire undervisningstimer pluss én dobbelttime per uke er dette et omfattende emne. Erfaringsmessig er dette et krevende nivå for studentene og de ekstra undervisningstimene tilfører viktige ressurser. Emnet skal dekke grammatikk, muntlig russisk, skriftlig russisk og musikalsk fonetikk. Eksamen er normalt en 6-timers skoleeksamen. Våren 2020 ble denne erstattet av en 8-timers hjemmeeksamen grunnet smittevernsrestriksjonene. (En evaluering av eksamensomlegging og gjennomføring i forbindelse med Covid 19-pandemien foretas samlet i neste års rapport). Ni studenter gjennomførte emnet i 2019, 21 studenter i 2020.

Emnebeskrivelsen er dekkende og ryddig. Eksamen består av grammatikkspørsmål tilknyttet ulike tema, herunder fyll-inn-oppgaver, oversettelse russisk norsk og oversettelse norsk-russisk. Arbeidsmengden framstår som godt tilpasset tiden kandidatene har til rådighet. utførlig sensorveiledning er utarbeidet. Et godt karaktergjennomsnitt (C) og lav strykprosent (tilsammen 3 kandidater i 2019 og 2020) og lite frafall tyder på at undervisningsressursene er vel anvendt og at studentene får tett oppfølging gjennom emnet. Av materialet jeg har gjennomgått framgår det ikke så godt hvordan studentene testes i musikalsk fonetikk. At dette er en integrert del av emnet er meget positivt. Jeg vil ved anledning gjerne få høre mer om dette opplegget og hvordan det gjennomføres.

Egenvurderinger for 2019 og 2020 er framlagt. Disse tyder på at underviserne på emnet har vært godt samkjørte og har funnet gode løsninger underveis i studieløpet. Det er krevende å koordinere undervisning i et så omfattende emne og med fire undervisere. Det framgår ellers av egenvurderingene at firetimersbolkene har budt på utfordringer. Fire timer i strekk kan være en påkjenning både for studenter og undervisere, selv om man legger opp til variasjon mellom forelesning og praktisk oppgavearbeid. Kanskje burde det vurderes om tretimersbolker kunne være et bedre alternativ. Dette har også noen logistiske utfordringer, men har vist seg å være effektiv tidsbruk. Vi har en del erfaring med trippeltimer på våre emner og jeg drøfter gjerne disse med fagmiljøet.

Når det gjelder studentevaluering er det et problem at så få studenter (ca en tredel) har besvart denne (3 i 2019 og 6 i 2020). Erfaringsmessig er det grunn til å anta at det er studenter med gode resultater som har deltatt. At disse er fornøyde er jo naturlig, men sier oss ikke så mye om den større sammenhengen. Det kan vurderes om evaluering skal gjøres obligatorisk, slik vi har gjort ved UiT. Jeg drøfter gjerne våre erfaringer med dette med fagmiljøet.

Emnet er fortsatt nytt og omstillingene som ble nødvendige våren 2020 har gitt emnet en langt mer utfordrende start enn forventet. Jeg vil foreslå at en liten oppfølging foretas mot slutten av mitt engasjement, når emnet er blitt gjennomført noen ganger til og mer data foreligger og flere erfaringer er gjort.

3. Evaluering av RUS-121: Russisk historie og kultur

Emnet er i praksis nytt fra 2019 (redusert fra 15 til 10 stp ved å avgi russisk språkkomponent til RUS-120). Emnet er samtidig åpnet for studenter som ikke lærer russisk. Dette er etter mitt syn et klokt og riktig valg. Historie-kulturkomponenten bygger videre på tidligere emne, samtidig som mye er gjort for å legge til rette for studentaktive undervisningsformer. 7 studenter fullførte emnet i 2019 (ingen stryk), i 2020 var det hele 22 som gjennomførte emnet (herav 3 stryk). Dette er i likhet med RUS-100 et emne der problemet med "døde sjeler" gjør seg gjeldende. Vi opplever tilsvarende på vårt emne RUS-1210 Eldre russisk historie. RUS-121 later til å ha klart en rask omlegging til nettundervisning godt, i og med at mange ressurser allerede var online. Jeg vil gjerne ta med også dette emnet i en nærmere evaluering av Covid-omleggingene i neste års rapport. I den forbindelse ville det være meget nyttig å få tilgang til Canvas-plattformen for å studere ressursene der grundigere.

Emnebeskrivelsen er også her ryddig og klar. Eksamen består av en 4-timers skoleeksamen (2020 5-timers hjemmeeksamen) der studentene gjør en knippe utgreiingsoppgaver (3 spørsmål som besvares med 100-300 ord) og en langsvarsoppgave 500-900 ord, der studenten velger mellom to oppgavealternativer. Eksamensoppgavene er godt tilpasset tiden studentene har til rådighet. Jeg har ikke fått tilgang til karakterene fra eksamen 2020, men resultatet fra 2019 viser et solid resultat (ingen toppkarakter, men 4B blant de seks som bestod). En strykprosent på drøye 10% gjennom 2019-20 kvalifiserer som lav. Snittkarakteren i perioden er C.

Som med RUS-120 er emnet nytt og jeg vil også her foreslå en liten oppfølging mot slutten av mitt engasjement, når emnet har gått flere ganger og mer data og flere erfaringer foreligger. I neste omgang vil det være en forutsetning at jeg gis tilgang til webressursene på emnet.

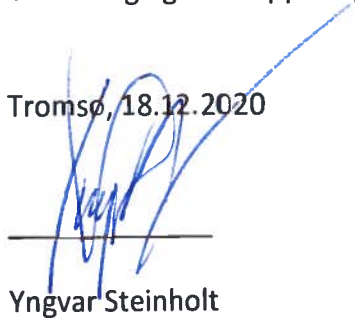
4. Kort sammenfatning og ekstern fagfelles virksomhet i 2021.

Først og fremst får vi håpe smittevernssituasjonen normaliserer seg såpass i løpet av det kommende året at vi kan gjennomføre et møte mellom ekstern fagfelle og fagmiljøet. Vi kan da bl.a. ta opp generelle problemstillinger som døde sjeler, fritak fra obligatorisk oppmøte og studentevaluering. Jeg vil også gjerne drøfte erfaringer fra omstillingene i forbindelse med covid-pandemien i 2020-21 på de ulike emnene i programmet. I forbindelse med RUS-120 drøfter jeg gjerne alternativer til firetimersbolker i undervisningen. Jeg vil også gjerne høre mer om fagkomponenten musikalsk fonetikk.

For neste sett av emner til evaluering (samt for RUS-120 og 121) vil jeg gjerne få tilgang til canvas-plattformene og de aktuelle rommene. Dette vil bidra til at jeg får en mer helhetlig forståelse av emnene og oppleggene og hvordan de fungerer. Det kunne også være interessant å få se enkelte eksamensbesvarelser.

Jeg håper min rapport kan bidra til diskusjonen i fagmiljøet om de enkelte emnene og deres utfordringer, såvel som mer generelle faglige problemstillinger. Jeg ser det også som min oppgave å støtte fagmiljøets arbeid for å kvalitetssikre og utvikle emner og studieprogram i et fag med helt særegne behov og utfordringer i en hverdag som ofte preges av administrativ ensretting og av knapphet på ressurser.

Tromsø, 18.12.2020

Yngvar Steinholt